

Man och kvinna jämlikar i skapelsen

Artikeln kommenterar [Doug Batchelors predikan om kvinnliga pastorer](#).

1. 1 MOSEBOKEN 1 LÄR OSS ATT MAN OCH KVINNA DELTAR LIKVÄRDIGT I GUDS AVBILD. “Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han henne. Som man och kvinna skapade han dem” (1 Mos. 1:27).

Denna grundläggande text ger oss ingen antydning om en gudomlig rangordning i skapelsen. Här står man och kvinna i fullständig jämställdhet, utan att den ena är underordnad den andra. Vi finner att denna beskrivning av relationen mellan man och kvinna håller genom hela Bibeln och även senare. Ingen inspirerad författare – inte Mose, Jesus, Paulus eller Ellen White – undervisar att mannen sedan skapelsen är överordnad kvinnan. Inte heller har en sådan inställning någonsin accepterats historiskt bland adventister.

De som motsätter sig att kvinnor ordinerar grundar ytterst sina argument på att mannen är överordnad kvinnan i skapelsen. Men deras ställningstagande vilar på en grundläggande feltolkning av 1 Mos. 1-3.

2. 1 MOSEBOK 2 FÖRSTÄRKER 1 MOSEBOK 1. I 1 Mos. 2 är kvinnan höjdpunkten, skapelsens krona. Hon skapas av ett revben från Adams sida för att visa att hon ”ska stå vid hans sida som en jämlik” (1 Mos. 2:21, 22; *Patriarchs and Prophets*, s. 46). Hon är mannens ‘ezer k’negdô’ (”honom till hjälp”, 1 Mos. 2:18), vilket i grundtexten inte

[Gud kallar oss att återvända till Edenidealet för relationer män och kvinnor emellan och låter kvinnor få likvärdig tillgång till Andens gåvor för tjänst.]

Så avslutar Richard Davidson sina slutsatser efter detta bibelstudium om mannens och kvinnans jämbördiga ställning i skapelsen och Guds rike.

tyder på en underordnad hjälpare eller assistent. På andra ställen i Bibeln är det oftast *Gud själv* som kallas ‘ezer’ (”hjälpare”); 2 Mos. 18:4; 5 Mos. 33:7, 26; Ps. 33:20; 70:5; 115:9-11). Frasen ‘ezer k’negdô’ i 1 Mos. 2 betyder inget mindre än en jämlik motpart, en ”partner” (enligt en del översättningar).

I motsats till vad många tror så är det inte Adam som ger kvinnan hennes namn (och därmed har auktoritet över henne) innan syndafallet i 1 Mos. 2:23. De ”gudomliga passivformerna” i denna vers antyder i hebreisk föreställning att beteckningen ”kvinna” kommer från Gud, inte från mannen (se Jacques Doukhan: *The Genesis Creation Story* [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1978], s. 46-47). Adam namnger inte heller Eva efter syndafallet (1 Mos. 3:20).

I korthet, 1 Mos. 2 beskriver inte någon skapelseordning som underordnar kvinnan mannen eller som hindrar henne från att gå in i en fullständig och jämlik delaktighet med mannen i någon tjänst som Gud kan kalla henne till. För en mer detaljerad analys, se Richard Davidson: “Sexuality in the Beginning: Gen 1–2”, kap. 1 i *Flame of Yahweh: Sexuality in the Old Testament* (Peabody, MA: Hendrickson, 2007), s. 15–54.

3. HUSTRUNS UNDERORDNING ELLER BEROENDEFÖRHÅLLANDE TILL MANNEN KOMMER FÖRST EFTER SYNDAFALLET. Evas underordning till Adam nämns i 1 Mos. 3. Gud säger till Eva: "Din man skall du åtrå, och han skall råda över dig" (1 Mos. 3:16). Men det är avgörande att erkänna att Eva blir underordnad Adam *först efter syndafallet*. Dessutom är det begränsat till *relationen man och hustru*, och inrymmer alltså inte att kvinnor generellt är underordnade männen.

Detta är just den följdriktiga tolkning som Ellen White gör (se särskilt *Patriarchs and Prophets*, s. 58, 59; *Testimonies to the Church*, band 1, s. 307, 308; och band 3, s. 484) och *The SDA Bible Commentary*. Mannens tjänande ledarskap som beskrivs i detta textavsnitt kan inte utvidgas till relationen mellan män och kvinnor i allmänhet, lika lite som hustruns sexuella åtrå kan utvidgas att handla om alla kvinnors sexuella åtrå till alla män. För en mer detaljerad analys, se Davidson: "Sexuality in the Beginning: Genesis 3," i *Flame of Yahweh*, s. 55–80.

4. PAULUS HÅLLER FAST VID EDENMODELLEN Paulus ger många instruktioner när det gäller relationen mellan *man och hustru*. Vilket tydligt kan uppfattas i 1 Tim. 2:14 (se också 1 Kor. 14:34 och *Patriarchs and Prophets*, s. 58, 59), så är det främst i ljuset av 1 Mos. 3:16 som han pekar på att "att mannen är kvinnans huvud" (1 Kor. 11:3) och uppmanar hustrur att "i allt underordna sig sina män" (Ef. 5:24). Texter som 1 Kor. 11:3-12; 14:34, 35 och 1 Tim. 2:11, 12 handlar alla om att *hustrur* är underordnade *sina män* och inte om kvinnor och män i allmänhet.

Dessutom argumenterar *inte* Paulus i 1 Tim. 2:13 för att mannen i skapelsen är överordnad kvinnan, vilket ofta antas. Det är snarare så att han rättar till en falsk synkretistisk teologi i Efesos, vilken hävdade att *kvinnan* skapades först och att *mannen* var den som föll i synd först och därför är kvinnan överlägsen mannen. På grund av denna falska teologi dominerade hustrur uppenbarligen sina män i församlingens offentliga möten. (För en noggrann analys av grunderna för en sådan slutsats, se Gordon P. Hugenberger: "Women in Church Office: Hermeneutics or Exegesis? A Survey of

Approaches to 1 Tim 2:8–15", *JETS* 35 [1992]: s. 341–360; och Sharon Gritz: *Paul, Women Teachers, and the Mother Goddess at Ephesus: A Study of 1 Timothy 2:9-15 in Light of The Religious and Cultural Milieu of The First Century* [Lanham, MD: University Press of America, 1991].)

Paulus råd till *män och hustrur* kan inte utvidgas till att gälla relationerna mellan män och kvinnor i allmänhet. Aposteln själv visar hur äktenskapsrelationen tillämpas på församlingen. *Mannen som överhuvud* i hemmet likställs inte med *manligt ledarskap* i församlingen. Istället är *Kristus* mannen/kyrkans huvud och *hela kyrkan* – även männen – är hans "brud", lika underordnade honom (Ef. 5:21-23).

5. I GAMLA TESTAMENTET SER VI MÅNGA KVINNOR I LEDARSKAPSROLLER ÖVER MÄN, VILKET BEKRÄFTAR 1 MOSEBOK 1.

Se på Debora (Dom. 4, 5), en av domarna över Israels folk – kvinnor och män. Se på Mirjam (2 Mos. 15:20, 21), Hulda (2 Kung. 22:13, 14; 2 Krön. 34:22-28), Ester och andra (t.ex. 2 Mos. 38:8; 1 Sam. 2:22; 2 Kung. 8:1-6; Ps. 68:12; Jer. 31:22).

Även om kvinnor i Gamla testamentet inte var socialt jämställda, vilket bara visar på förvrängningen av det gudomliga idealet i 1 Mos. 1, fanns det ändå inte några juridiska hinder som utestängde kvinnor från inflytelserika positioner, ledarskap och auktoritet över män.

När det gäller prästerskapet så utsågs Adam och Eva till präster i Edens trädgård innan syndafallet och bekräftades åter som präster efter syndafallet (se grunderna för detta i Davidson: *Flame of Yahweh*, s. 47, 48, 57, 58). Guds ursprungliga plan var att hela Israel skulle vara ett "rike av präster" (2 Mos. 19:6). Men på grund av Israels synd gavs en annan plan där även de flesta män utestängdes – förutom en familj i en av Israels stammar. I Nya testamentet återupprättar evangelium Guds ursprungliga plan. Där handlar det inte om några få manliga präster, utan återigen om alla troendes heliga prästerskap (se 1 Pet. 2:5, 9; Upp. 1:6).

6. JESUS KALLAR SITT FOLK TILLBAKA TILL DEN URSPRUNGLIGA PLANEN FÖR KVINNANS ROLL. I Nya testamentet sätter Jesus själv tonen för evangeliets återupprättelse genom att peka på Guds ursprungliga plan ”från början” (Matt. 19:8). Han brådstörtade inte fram för att skaka om varje pelare i den judiska kulturen, han utsåg inte kvinnor att vara hans närmaste lärjungar, precis som han inte heller utsåg hedningar. Men han pekade ut vägen mot Edenidealet genom det revolutionerande sätt som han behandlade och upphöjde kvinnorna (se Joh. 4:7-30; Mark. 5:25-34; Luk. 8:1-3; Matt. 15:21-28; Joh. 20:1-18, o.s.v.).

7. EVANGELIETS IDEAL ÄR ATT ÅTERVÄNDA TILL EDENMODELLEN. Paulus förklarade med skärpa: ”Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus” (Gal. 3:28). Detta uttalande handlar inte bara om jämlik tillgång till frälsningen bland olika grupper (jämför Gal. 2:11-15; Ef. 2:14, 15). Istället pekar han särskilt ut de tre relationer där judarna hade förvrängt Guds ursprungliga plan i 1 Mos. 1 genom att göra en grupp underordnad en annan: (1) jude-hedning, (2) slav-fri och (3) man-kvinna. Genom att använda de för Nya testamentet ovanliga begreppen ”man/kvinna” (*arsen-thēly*) istället för ”man/hustru” (*anēr-gunē*), fastslår Paulus en koppling till 1 Mos. 1:27 och visar på sätt hur evangelium kallar oss tillbaka till det gudomliga idealet, vilket inte har något utrymme för att kvinnan är underordnad mannen. På så sätt upprätthåller Paulus ordval att män och kvinnor i församlingen är jämlika utan att samtidigt ändra mannens roll som familjens överhuvud.

Paulus och den tidiga kyrkan (liksom Jesus) handlade inte förhastat inom sin tids kulturella begränsningar. Hedningarnas underordnade ställning var svår att göra sig av med (även för Petrus! [Gal 2:11-14]). Slaveriet avskaffades inte omedelbart i kyrkan (se Ef. 6:5-9; Kol. 3:22;

Filemon 12; 1 Tim. 6:1). På samma sätt fick inte heller kvinnor genast fullvärdigt och jämställt delta med männen i kyrkans tjänst. Samtidigt omnämns Foibe som ”diakon” (Rom. 16:1), Junia är en kvinnlig apostel (Rom 16:7) och ledarna i församlingen i Filippi var kvinnor (Fil. 4:2, 3). Priscilla hade en ledande och undervisande roll över män (Apg. 18) och den ”utvalda frun” (2 Joh.) kan mycket väl ha varit en framstående kyrkoledare med en församling i sin vård. (Se diskussionen om dessa personer med källor i Davidson: *Flame of Yahweh*, s. 649, 650.)

Paulus kvalifikationer för församlingsledare som utformas utifrån manliga ramar (”en enda kvinnas man” [*Folkbibeln*; 1 Tim. 3:1-7; Tit. 1:5-9]) utesluter inte kvinnor från att tjäna som ledare mer än de manliga förutsättningarna i de tio budorden (2 Mos. 20, se särskilt v. 17) undantar kvinnor från lydriad. Återigen, dessa texter handlar om att upprätthålla Edenidealet – principen om engifte (1 Mos. 2:24).

Gud talar inte direkt om frågan om ordination av kvinnor i Nya testamentet, precis som han inte heller talar direkt om avskaffandet av slavar, vegetarianism, avhållsamhet från alkohol och många andra frågor som grundar sig på principer som gällt ”från början”. Men vi har fått klara bibliska principer som leder oss i vårt beslutsfattande.

I dessa sista dagar, när evangeliets hela fullhet ska predikas, har Gud kallat sin kyrka att återvända till hans ursprungsritningar för varje område av livet: vår kost, vår gudstjänst- och vilodag – och de tre mänskliga relationerna som nämns i Gal. 3. Vårt samfund har redan stått upp modigt mot slaveri och rasfördomar. Gud kallar oss också att återvända till Edenidealet för relationer män och kvinnor emellan och låter kvinnor få likvärdig tillgång till Andens gåvor till tjänst (Joel 2:28-30; Ef. 4:11-13).

Richard Davidson är professor i tolkning av Gamla testamentet och ordförande för avdelningen för Gamla testamentsstudier vid Adventistsamfundets seminarium, Andrews universitet, Berrien Springs, Michigan.